

Schilderen of pleisteren van baksteenmetselwerk

Voor goed gedetailleerd en op de juiste wijze uitgevoerd gevelmetselwerk in baksteen zijn afwerkklagen in de vorm van schilderwerk of pleisterwerk niet nodig. Deze producten verhogen de onderhoudsbehoefte. Wanneer besloten wordt om toch een afwerking aan te brengen dienen altijd de uitvoeringsrichtlijnen en aanbevelingen van de fabrikant van het afwerksysteem te worden gevolgd. Voor de baksteen geldt een aanvullende eis voor het sulfaatgehalte.

De baksteen

Let vooral op de geschiktheid van het afwerksysteem voor het te schilderen of te bepleisteren baksteentype. Sommige systemen zijn bijvoorbeeld ongeschikt voor het afwerken van strengperssteen of verblendsteen. De matig- en normaal zuigende baksteencategorieën (klasse IW2 en IW3) vormen de meest geschikte ondergrond. Bij zeer weinig zuigende (IW1) en sterk zuigend bakstenen (IW4) zijn meestal aanvullende maatregelen nodig. Bakstenen die mangaan bevatten zijn niet geschikt, omdat de kans groot is dat deze ondergrond verkleuringen in het afwerkvlak veroorzaakt.

De metselbaksteen moet voldoen aan de Europese norm NEN-EN 771-1 'Metselbaksteen' en aan de BRL 1007 'Metselbaksteen'. Bij schilderwerk of pleisterwerk op baksteenmetselwerk zijn vooral het sulfaatgehalte en de vorstbestandheid van de steen en het metselwerk van belang.

De benodigde prestaties zijn afhankelijk van het te gebruiken afwerksysteem. Het pleisterwerk mag geen gips bevatten en dient damp-open en waterafwijzend te zijn. Bij verf is van belang of deze op basis is van mineralen of op basis van (alkyd)-hars. Bij beide systemen kunnen door de verfproducent aanvullende eisen worden gesteld aan de ondergrond. De technische voorwaarden waaraan de baksteen in die toepassing moet voldoen, luiden als volgt:

- De baksteen moet voldoen aan de eisen in BRL1007 "Metselbaksteen". Sulfaatgehalte van baksteen mag ten behoeve van schilderen niet meer dan 0,10% (m/m bedragen). Indien door leveranciers van verfsystemen of pleistersystemen aanvullende eisen aan deze bovengrens worden gesteld, is het noodzakelijk dit in het bestek vast te leggen en deze eis bij aankoop van de bakstenen te communiceren.
- Wanneer het verfsysteem als dampremmend kan worden beschouwd dan is de invloed daarvan op het hygrisch gedrag van de stenen van dien aard dat de bakstenen aan vorstbestandheidsklasse F2/D moeten voldoen.
- Is het verfsysteem niet dampremmend dan is vorstbestandsklasse F2/C voldoende.

Is een bepaald afwerksysteem gekozen dan hoort daar dus een bepaalde vorstbestandheidsklasse bij. Dit is van invloed op de baksteenkeuze.

Omgekeerd geldt dat de vorstbestandheidsklasse van een bepaalde baksteensortering eisen stelt aan het te kiezen verfsysteem. Wanneer men daar prijs op stelt, kan door de baksteenproducent op verzoek van de afnemer of opdrachtgever een vorstgarantieverklaring worden afgegeven.

Aandachtspunten

Het is in eerste instantie de verantwoordelijkheid van de architect een technisch deugdelijke bestekomschrijving te maken van het gevelmetselwerk waarop een afwerksysteem wordt aangebracht. Het

is vervolgens de verantwoordelijkheid van de producent van het afwerksysteem

om te bepalen wat de eigenschappen van de ondergrond zijn en de specificaties van het afwerksysteem daarop af te stemmen. De chemische invloeden van het metselwerk op de verf worden naast de steen vooral bepaald door de metsel- en voegmortel.

Verder zijn er verfproducenten die adviseren om bij nieuwbouw pas een jaar na het metselen eventueel te gaan schilderen omdat inhoudsstoffen in de vorm van zouten aanleiding kunnen geven tot schade. Meestal is na een jaar deze 'vroege witte uitslag' verdwenen.

De voeghardheid dient minimaal VH35 te zijn volgens CUR Aanbeveling 61. Bakstenen met een relatief *zware* bezanding dienen voor het aanbrengen van het verfsysteem te worden afgeborsteld.

Het verdient aanbeveling in geval van geschilderd baksteenmetselwerk een goede beluchting van de luchtspouw mogelijk te maken. Daarvoor moeten ter plaatse van alle horizontale beëindigingen van het metselwerk, zoals onder en boven een kozijn, bij de dakaansluiting en vlak boven het maaiveld per twee a drie strekken een stootvoeg open te worden gelaten. Voor een goede afvoer van vocht dat achter het buitenspouwblad kan komen, moeten ter plaatse van de aansluiting van het metselwerk op de fundering per twee strekken een stootvoeg worden opengelaten.

De vlakheid van het metselwerk en verloop van de voegdiepte verdienen extra aandacht. Te grote afwijkingen kunnen namelijk door het schilderwerk juist sterk worden geaccentueerd. Vooral bij lichte kleuren, al dan niet in combinatie met strijklucht, kan dit als storend worden ervaren. Met name verloop van de voegdiepte is snel zichtbaar door verschil in schaduwwerking. Het gebruik van een platvolle of holle voeg voorkomt dit risico.

Gebruik als basis voor de oppervlakte criteria de eisen voor 'metselwerk

waaraan hoge visuele eisen worden gesteld' volgens URL 2826-01 'Metselwerkconstructies'. De criteria voor het maximum verloop van de voegdiepte bij verdiept voegwerk zijn gegeven in bijlage 6 van CUR-aanbeveling 61. Het vervaardigen van een proefmuur ter referentie en controle wordt sterk aanbevolen.

Bij pleisterwerk kunnen eventuele te grote afwijkingen in vlakheid vaak worden opgelost door toepassing van een dikkere laag dan oorspronkelijk voorzien.

Velp, juni 2020